

Helyi tanterv az általános iskola 5–8. évfolyama számára

VIZUÁLIS KULTÚRA

Az alábbi helyi tanterv a Hajdú-Bihar Megyei Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium számára a 2020. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben (1., 5., 9. évfolyamokon) bevezetésre kerülő Nemzeti alaptantervben foglalt szabályozás alapján készült.

A képzés sajátosságai szerint: sajátos nevelési igényű/halmazottan sérült (látássérült, enyhe értelmi fogyatékos) tanulók számára készült.

5 – 8. OSZTÁLY

Témakör – évfolyam	5.	6.	7.	8.
VIZUÁLIS NYELV ÉS TECHNIKÁK	20	20	8	8
KIFEJEZÉS, KÉPZŐMŰVÉSZET	20	20	8	8
VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ	15	15	6	6
TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA	17	17	7	7
MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET	-	-	7	7
ÖSSZESEN	72	72	36	36

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

5 – 8. évfolyam

CÉL:

- Az alkotás örömeinek, az önmegvalósításnak, a felszabadultságnak, a képzelő-, és az önkifejezés képességének kialakítása a tanulóknak
- Juttassa el a gyermeket a szépség esztétikai élményének élvezetéhez.
- Ébressze rá a tanulókat a nemzeti azonosságtudatra.
- Segítse az egészség megőrzését, vezesse rá az önértékelésre és társértékelésre, a környezettudatosság erősítésére. A környezet megővésére, minden élő iránti tiszteletre.

FEJLESZTÉSI CÉLOK:

- Gazdagítani a gyermekek énképét, világnézetét, segítségükre lenni a vizuális megismerésben, fejleszteni problémamegoldó, kreatív képességeiket, személyiségük érzelmi, erkölcsi, akarati vonásait.
- Az alkotás örömeinek, az önmegvalósításnak, a felszabadultságnak kialakítása a tanulóknak a környező világ vizuális sokfélesége és az emberi alkotások iránti érdeklődés felkeltésével, a kézműves és művészi jellegű alkotások létrehozására ösztönzés segítségével.
- Művészeti alkotások elemzése, a megértés, a feldolgozás segítése.
- A kulcskompetenciák fejlesztése.
- A figyelem, emlékezet, mozgáskoordináció és kooperativitás fejlesztése.
- A látássérült és tanulásban akadályozott tanulók hozzásegítése a látható világ értelmezéséhez.

ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

- Kiemelt fejlesztési feladat a tanulók megismerő és befogadó képességének, problémamegoldó gondolkodásuk fejlesztése.
- Az önismeret, önértékelés, önszabályozás erősítése, a tehetség kibontakoztatása.
- A vizuális képzetek, fogalmak gazdagítása.
- A térre, formára, színre vonatkozó ismeretanyag bővítése során, az ismeretszerzés képességének alakítása.
- Képi közlő nyelv elsajátíttatása az információcsere és az önkifejezés érdekében.
- Az alkotó fantázia fejlesztése.
- A személyiség érzelmi, erkölcsi, akarati nevelése.
- Az értelmi erők, képzőművészeti és természettudományos gondolkodás fejlesztése.
- A műszaki ábrázolóképeség megalapozása.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- Anyagok és technikai eljárások megismerése. A szociális és a kooperatív képességük fejlesztése az együttműködés folyamán.
- A művészetek iránti fogékonyság és esztétikai ítézőképesség fejlesztése az ábrázoló tevékenység és a műalkotások elemzése által.
- A tárgyi népművészet örökségének, környékünk hagyományainak megismerése, megőrzése, felhasználása saját környezetének alakításában.
- A magyar alkotók, népi kézműves és iparművészek munkáinak megismerése.
- Az anyanyelvi kommunikáció, a matematikai, logikai kompetencia, a természettudományos és a digitális kompetencia fejlesztése.
- A saját stílus megjelenésének támogatása az alkotó és befogadó tevékenységben.

A HABILITÁCIÓS/REHABILITÁCIÓS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

- a képzelet, kifejezőképesség, kreativitás, figyelemkoncentráció, a tartós és szándékos figyelem és emlékezet fejlesztése, a tevékenységek kitartó végzésének megvalósítása, a feladattartás erősítése
- a megfigyelő- és elemzőképesség megalapozása.
- Az esztétikai érzékenység növelése, a téri, időbeli tájékozódás, a kommunikációs képességek gyakorlása, a finommotorika fejlesztése és a tudatos eszközhasználat lehetővé teszi a szociális kompetenciáik, és erkölcsi tartásuk kialakítását.
- A kulcskompetenciák fejlesztése:
  - Anyanyelvi kommunikáció
  - Természettudományos kompetencia
  - Matematikai logikai kompetencia
  - Digitális kompetencia
  - Társadalmi esélyigazságosság

FEJLESZTÉSI TERÜLETEK: KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK, ATTITÚDOK:

- verbális kifejezőképesség
- vizuális képzetek
- téri tájékozódó képesség, térábrázolás
- vizuális emlékezet, alkotó képzelet
- megfigyelési tapasztalatok általánosítása
- formaérzék (arányok, szerkezet, felépítés, forma-funkció, esztétikum felismerése az alkotás folyamán.)
- színismeret
- képi kifejezés képessége
- kompozíciós készség (elhelyezés; felület esztétikus kitöltése; képfelület téri, formai, színbeli gazdagítása, tagolása; képi kiemelés módjai; téralakítás; méret; forma; a kifejezést segítő anyag és technika megválasztása)

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- elvonatkoztatás (dekoratív célzatú, értelmező-közlő jellegű egyszerűsítés, magyarázó rajzok információinak értelmezése, nemzetközi jelrendszer)
- helyes, következetes, folyamatos munkavégzés
- eszközhasználat
- a díszítő formálás elemei, mintái, csomagolástechnikák.
- célszerű technika választása
- önállóság, önkifejező képesség
- ízlés, esztétikai és erkölcsi ítélőképesség
- önismeret, önértékelés, empátia
- nemzettudat (népművészet)
- együttműködés, alkalmazkodás

TANULÓI TEVÉKENYSÉGEK:

- rajzolás: grafit, színes ceruzák, zsírkréta, kréta, toll, monotípiá, ecsetrajz
- festés: vízfesték, tempera
- mozaik, kollázs, kevert technikák
- nyomatok
- fonalmunkák: fonatok, sodrás
- mintázás
- bábkészítés, terménybábok
- gyermekjátékok készítése
- díszítő és dekorációs feladatok
- a világhírű magyar képzőművészek alkotásainak tanulmányozása, megismerése.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

5. évfolyam

CÉL:

- Az alapkészségek megszilárdítása, eszköz szintű rajz- és kézműves-technikai tudás egyre önállóbb alkalmazása, az individuális jegyek, a saját stílus megjelenésének támogatása az alkotó és befogadó tevékenységben.
- A terápiás szemlélet és gyakorlat, a cselekvéses helyzetekbe ágyazott képességfejlesztés, a kooperáció támogatása, a másokért vállalt felelősség és az igényes tárgyi-környezeti kultúra iránti igény erősítése az esztétikai tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése érdekében.
- A világhírű magyar képzőművészek alkotásainak tanulmányozása az esztétikai örömen túl a nemzeti azonosságtudat és a hazafiság érzését is támogatja.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését, az önbizalom erősítését szolgálhatják a tanulói alkotások ön- és társértékelő mozzanatai.

FEJLESZTÉSI CÉLOK:

- A valóság megfigyelése és képi ábrázolása fejlessze a tanulók látáskultúráját, és motiválja őket a valóság mind teljesebb megismerésére.
- Jelenjen meg a kritikai gondolkodás csírája.
- Törekedjen önazonosságának kifejezésére alkotásaiban.
- A vizuális nyelv alapelemeinek (pont vonal, folt, perspektíva és tér, sík-, és térforma, tónus és szín) eszköz szintű használata az alkotó tevékenység során.
- A mértani testek tulajdonságainak megtapasztalása.
- A tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagítása a rajz tantárgy eszközrendszerével.
- A kooperativitás fejlesztése és működtetése a közös tanulói alkotási folyamatban.
- Felelősségvállalás a kulturált környezet megteremtéséért, illetve fenntartásáért.
- A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel.
- Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, értelmezése.
- Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítéséhez.
- Környezettudatosság, elemző képesség és tervezés képessége.
- Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyainak forma- funkció-anyag összefüggéseinek rendszerében.

FEJLESZTÉSI FELADATOK:

- A tanulók ábrázolókétségének fejlesztése a valóság, a természet megfigyelésével, ábrázolásával.
- A látáskultúra sokoldalú művelése a környező világ formai, téri, színbeli vizsgálatával, témák, események feldolgozásával, az alkotó képzelet fejlesztésével.
- Gyakorolja az együttműködés formáit a különböző problémamegoldó helyzetekben.
- Karakter alapfokú kifejezésének képessége.
- Az eszközhasználat fejlesztése.
- Képolvasási képesség fejlesztése.
- Asszociációs- és kompozíciós képesség fejlesztése.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása.
- Testek és metszetek megfigyelése, reprodukciója.
- Néhány egyszerűbb kézműves technika alapfogásának elsajátítása.

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK:

- Törekedjen arra, hogy tudjon egyszerűbb vizuális problémákra, emocionális késztetésekre kreatívan reagáljon/ reagálni adottságai függvényében.
- Szerezzen tapasztalatokat a vizuális kifejező elemek változatos felhasználhatóságáról, a folt, a vonal, a felületek kapcsolatában.
- Ismerje a komponálás néhány fontos eszközét (vonalvastagság, szín, elhelyezés).
- Használja a hattagú színek kört.
- Tudjon/ Törekedjen ritmikus kompozíciókat létrehozni.
- Segítséggel legyen képes egyszerű formák redukált megjelenítésére, látványszerű ábrázolására.
- Alkalmazza a tér hármastagolását.
- Fejlődjön képi kifejezése irodalmi és zenei élmények hatására (festés, rajzolás és plasztikus alakítások).
- Tudjon – a tárgyalató folyamat lépéseinek betartásával – egyszerű tárgyat készíteni a megismert anyagokból.
- Alakuljon ki igénye saját munkái gondos kivitelezésére, legyen képes ennek érdekében fegyelmezetten dolgozni.
- Tudja és alkalmazza a kulturált viselkedés illemszabályait a múzeumlátogatások alkalmával.
- Formák adott szempontú megfigyelése.
- Irányítással figyelje meg a művészi alkotásokat és formákat adott szempont szerint.
- A tárgyalató folyamat lépéseinek tudatosítása, azok segítségével történő betartása. A sorrendiség fontosságának érzékeltetése, a precíz alkotó folyamat végig vitele.

TANTÁRGYI KAPCSOLÓDÁSI PONTOK:

Matematika: szerkesztési ismeretek, halmazok, mértani testek, síkidomok

Magyar nyelv és irodalom: mesék világa, gyermekversek, megfilmesített alkotások

Technika és tervezés: anyagok megmunkálása

Ének-zene: zenehallgatás, népzene

Történelem: történelmi korok, stílusjegyek

Digitális kultúra: IKT eszközök használata

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

Témakör	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök
<p>Vizuális nyelv és technikák</p>	<p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS:</p> <ul style="list-style-type: none"> Műalkotások tematikus megfigyelése, leképezése saját élmény szerint: <p>Műalkotásokon vonalak és foltok. Foltfestés vizes alapon – foltok. Folthatások. Barázdált formák.</p> <ul style="list-style-type: none"> Alkotás modell/minta alapján: <p>Természeti formák. Mértani testek tulajdonságai – oldalak, lapok, egyenlő, különböző.</p> <p>ALKOTÁS:</p> <ul style="list-style-type: none"> Szabad alkotások síkban és térben <p>Tárgyak ábrázolása síkban. Különböző felületek dekoratív felhasználása. Ritmusképzés szabályos és szabálytalan térformákból. Kocka, téglatest csomagolása.</p>	<p>ALKOTÁS:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vonalabsztrakció alkotása. Vonalhatár felismerése képzőművészeti alkotásokon fellelhető tónusok között. A vonal, mint a térbeliség kifejezőjének alkalmazása. Felületritmusok létrehozása. Halmazmetszetek létrehozása vizuális elemekből. Szabályos és szabálytalan térformák felismerése, csoportosítása. Műalkotások inspirációjára fekete-fehér kép készítése. Természeti formák megfigyelése és ábrázolása. Mértani testek ábrázolása síkban, kísérlet a térbeliség érzékeltetésére. <p>BEFOGADÁS</p> <p>Árnyékhatások megfigyelése, értelmezése. Mértani testek tulajdonságairól tapasztalatok szerzése – ahol a lapok találkoznak, él keletkezik. Műalkotásokon vonalak és foltok felismerése, meghatározása. Foltfestés vizes alapon – foltok kontúrozása másolás után. A folthatások tanulmányozása absztrakt képzőművészeti alkotásokon. Barázdált formák megfigyelése.</p>	<p>Előzetes tudás: Foltképzés különféle technikákkal. Művészi alkotásokon tónushatások észlelése és értelmezése. Tapasztalati úton szerzett ismeretek mértani testekről.</p> <p>Kulcsfogalmak/ fogalmak: Folthatár, kontúr, bizonytalan, elmosódott, folt- és színegyensúly, felület, barázda, vajat, hullámos, érdes, síkforma, térforma, szabályos, szabálytalan, lapos, domború, egyforma, egybevágó, derékszög.</p>

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>Kifejezés, képzőművészet</p>	<p>BEFOGADÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> Tájak, emberek ábrázolása a képzőművészetben <p>Műalkotások – tér- és tájbrázolás. (Székely Bertalan: Egri nők; Madarász Viktor: Hunyadi László csatája; Ferenczy Károly: Október; Szőnyi István: Zebegényi temetés; Nagy István: Karám télen; Egri József: Napfelkelte).</p> <p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> Illusztrációk <p>Kép versekhez, meséhez (pl. A három kívánság). Mese szereplőinek megmintázása.</p>	<p>ALKOTÁS</p> <p>Felismerhető figurákkal kifejező kép készítése. Pregnáns jegyeket mutató emberábrázolás. Élménykifejezés a plasztika eszközrendszerével. Karakterábrázolás néhány jellemzőjének alkalmazása. Látványszerű alkotás modell után.</p> <p>BEFOGADÁS</p> <p>Műalkotások megfigyelése – tér- és tájbrázolás. Műalkotások megfigyelése képtárban, múzeumban és reprodukciókon.</p> <p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS</p> <p>Irodalmi élmény kifejezése a vizualitás eszközrendszerével. Mese szereplőinek megmintázása agyagból – dombormű készítése. Versekhez táj festése – közös alkotással, nagy felületen.</p>	<p>Előzetes tudás: Felismerhető kép készítése. Emberalak szoborszerű megjelenítése. Műalkotásokhoz érzelmek asszociációja. Emlékezetből egyszerű rajz készítése.</p> <p>Kulcsfogalmak/ fogalmak: Szelíd táj, zord táj, figyelemirányítás, hangsúlyozás, térbeliség, mozgásvázlat.</p>
--	---	--	---

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>Vizuális kommunikáció</p>	<p>ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> A vizuális kommunikáció eszközei és technikái <p>Látványszerű ábrázolás modell után. Látványszerű ábrázolás a szerkezet feltüntetésével.</p> <p>BEOGADÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> Vizuális jelek – képolvasás, értelmezés <p>Alaprajz, metszet, térképrajz.</p> <p>BEOGADÁS-ALKOTÁS</p> <p>Forgásformák. Tárgyak kereszt- és hosszmetsete.</p>	<p>ALKOTÁS</p> <p>Emberalak rajzolása, festése. Természeti formák ábrázolása modell alapján, ceruzarajzzal, festéssel (falevél, gesztenye, gyümölcsök, virágok). Forgásforma rajza – szerkezet jelölésével (pl. átlátszó henger). Tárgyak két nézetének megrajzolása – segítséggel. Természeti formák ábrázolása háttérrel, környezettel – különféle technikákkal: ceruza, diópác, filctoll, vizes alapú és vízfesték, tempera. Tusrajz virágcsendeletről.</p> <p>BEOGADÁS</p> <p>Formák adott szempontú megfigyelése. Bonyolultabb formák metszetének megfigyelése (pl. mákgubó, paprika). „Előtt, mögött takarás” vizuális megfigyelése. Térképrajz értelmezése. Építészeti terek (ház, templom) alaprajzának tanulmányozása, kísérlet az értelmezésre.</p> <p>BEOGADÁS-ALKOTÁS</p> <p>Forgásformák megfigyelése és reprodukciója. Forgás- és szögletes formák megfigyelése, vázolása. Tárgyak kereszt-és hosszmetsetének megfigyelése, vázolása. Térkép alapján útvonal elképzése.</p>	<p>Előzetes tudás: Tudatos színkeverés temperával, vízfestéssel. Formák ábrázolása (megközelítő hasonlósággal). Vázlatszerű ábra készítése. Egyszerű alaprajz értelmezése.</p> <p>Kulcsfogalmak/ fogalmak: Csendélet, valóság, ellipszis, szerkezeti rajz, egész, forma, részlet, szerkezet, forgásforma, kör, takarás, keresztmetszet, hosszmetset, felülnézet, oldalnézet, oszlop, boltozat, főhajó, mellékajó.</p>
<p>Tárgy- és környezetkultúra</p>	<p>BEOGADÁS-ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> MUNKAVÁZLAT: A tárgy funkciójának meghatározása. Ismert anyagalakítási módok. Anyag és technika megválasztása. 	<p>BEOGADÁS-ALKOTÁS</p> <p>Precíz alkotó folyamat végig vitele. A tárgy kipróbálása a gyakorlatban.</p> <p>BEOGADÁS</p>	<p>Előzetes tudás: A közvetlen környezet tárgyaitak funkció szerinti csoportosítása. Képolvasás – művészeti alkotások megfigyelése, elemzése.</p>

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

	<p>Kivitelezés. Díszítés.</p> <p>ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • TÁRGYAK ÉRTELMEZÉSE ÉS KÉSZÍTÉSE <p>Kerámia tárgy, ruházati kiegészítők textilből. Fonás, szövés. Használati, szórakozást szolgáló és dísz tárgyak.</p>	<p>Szerkezet és anyag összefüggéseinek felismerése. A funkció irányító szerepének felismerése a tárgyalakításban.</p> <p>ALKOTÁS</p> <p>Tárgyak készítése funkció, forma, anyag, szépség szempontjainak tudatos figyelembevételével. Tárgyak gyűjtése, azokról leírás készítése. Használati, szórakozást szolgáló és dísz tárgyak csoportosítása funkció, forma, anyag, szépség szempontjából.</p>	<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak: Funkció, anyagalakítási mód, technika, kivitelezés, funkció, kézművesség</p>
--	--	---	---

TOVÁBB HALADÁS FELTÉTELEI:

A tanuló képes

- egyenletes foltot satírozással létrehozni,
- művészi alkotásokon tónushatásokat észrevenni,
- ismeretek szerzésére tapasztalati úton a mértani testekről,
- felismerhető képet készíteni,
- emberalak szoborszerű megjelenítésére,
- műalkotásokhoz érzelmeket asszociálni,
- emlékezetből egyszerű rajzot készíteni,
- tudatos színkeverésre temperával, vízfestékekkel,
- formát ábrázolni (megközelítő hasonlósággal),
- vázlatszerű ábrát készíteni,
- egyszerű alaprajzot értelmezni,
- funkció szerint csoportosítani közvetlen környezete tárgyait,
- képek alapján tárgyról rövid (szóbeli) jellemzést adni,
- törekedni munkája igényes kivitelezésére,
- tárgyat készíteni az általa választott technikával.

ÉRTÉKELÉS: 1-5 SKÁLÁN TÖRTÉNŐ OSZTÁLYOZÁS.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

6. évfolyam

FEJLESZTÉSI CÉLOK:

- Az életkori szintnek megfelelően alkotó munkával formálni az ízlést, az esztétikai ítélőképességet, fejleszteni a tanulók gondolkodását.
- Változatos kooperatív tevékenységek során, törekedjen megjeleníteni énképét és gyakorolja a kommunikációs formákat.
- A vizuális nyelv alapelemeinek eszközszintű használata az alkotó tevékenység során.

FEJLESZTÉSI FELADATOK:

- Megfigyelések, élmények útján gazdagítani a gyermek vizuális képzetait, bővíteni ismereteit, pontosabbá tenni a jelenségekről alkotott fogalmait.
- Az alkotó munkával együtt járó pozitív érzelmek és esztétikai élmények segítségével az önismeret és önértékelés fejlesztése, a kritikai gondolkodás megjelenítése.

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK:

- Legyen képes a képi kifejezésben közvetlen megfigyelés alapján a térvizonyok rendezésére - elő, közép-, háttér tagolása.
- Törekedjék az összetettebb síkbeli alkotások ábrázolására.
- Ismerje a 12 tagú színek kört.
- Legyen képes kifejezési szándékának megfelelő színek, árnyalatok megválasztására, előállítására.
- Próbálkozzon egyszerű tárgyak több nézetben való ábrázolására.
- Legyen képes művészeti és személyes élményei képi kifejezésére, szabadon választott technikával.
- Ismerjen meg régi népi kézműves technikai megoldásokat.
- Legyen jártas a képzőművészeti műfajok megkülönböztetésében.
- Szerezzen ismereteket a középkor néhány kimagasló művészeti alkotásáról.
- Tartsa be a balesetvédelmi szabályokat.

A tanuló képes

- egyenletes foltot satírozással létrehozni,
- művészi alkotásokon tónushatásokat észrevenni,
- ismeretek szerzésére tapasztalati úton a mértani testekről,
- felismerhető képet készíteni,
- emberalak szoborszerű megjelenítésére,
- műalkotásokhoz érzelmeket asszociálni,
- emlékezetből egyszerű rajzot készíteni,

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- tudatos színkeverésre temperával, vízfestékekkel,
- formát ábrázolni (megközelítő hasonlósággal),
- vázlatszerű ábrát készíteni,
- egyszerű alaprajzot értelmezni,
- funkció szerint csoportosítani közvetlen környezete tárgyait,
- képek alapján tárgyakról rövid (szóbeli) jellemzést adni,
- törekedni munkája igényes kivitelezésére,
- tárgyat készíteni az általa választott technikával.

Témakör	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök
Vizuális nyelv és technikák	<p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Műalkotások tematikus megfigyelése, leképezése saját élmény szerint: <p>Műalkotásokon vonalak és foltok. Foltfestés vizes alapon – foltok. Folthatások. Barázdált formák.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alkotás modell/minta alapján: Természeti formák. Mértani testek tulajdonságai – oldalak, lapok, egyenlő, különböző. <p>ALKOTÁS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szabad alkotások síkban és térben Tárgyak ábrázolása síkban. Különbéle felületek dekoratív felhasználása. Ritmusképzés szabályos és szabálytalan térformákból. Kocka, téglatest csomagolása. 	<p>ALKOTÁS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vonalabsztrakció alkotása. • Vonalhatár felismerése képzőművészeti alkotásokon fellelhető tónusok között. • A vonal, mint a térbeliség kifejezőjének alkalmazása. • Felületritmusok létrehozása. • Halmazmetszetek létrehozása vizuális elemekből. • Szabályos és szabálytalan térformák felismerése, csoportosítása. • Műalkotások inspirációjára fekete-fehér kép készítése. • Természeti formák megfigyelése és ábrázolása. • Mértani testek ábrázolása síkban, kísérlet a térbeliség érzékeltetésére. <p>BEFOGADÁS Árnyékhatások megfigyelése, értelmezése. Mértani testek tulajdonságairól tapasztalatok szerzése – ahol a lapok találkoznak, él keletkezik. Műalkotásokon vonalak és foltok felismerése, meghatározása.</p>	<p>Előzetes tudás: Foltképzés különféle technikákkal. Művészi alkotásokon tónushatások észlelése és értelmezése. Tapasztalati úton szerzett ismeretek mértani testekről.</p> <p>Kulcsfogalmak/ fogalmak: Folthatár, kontúr, bizonytalan, elmosódott, folt- és színegyensúly, felület, barázda, vajat, hullámos, érdes, síkforma, térforma, szabályos, szabálytalan, lapos, domború, egyforma, egybevágó, derékszög.</p>

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

		<p>Foltfestés vizes alapon – foltok kontúrozása másolás után. A folthatások tanulmányozása absztrakt képzőművészeti alkotásokon. Barázdált formák megfigyelése.</p>	
<p>Kifejezés, képzőművészet</p>	<p>BEFOGADÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tájak, emberek ábrázolása a képzőművészetben <p>Műalkotások – tér- és tájábrázolás. (Székely Bertalan: Egri nők; Madarász Viktor: Hunyadi László csatája; Ferenczy Károly: Október; Szőnyi István: Zebegényi temetés; Nagy István: Karám télen; Egri József: Napfelkelte).</p> <p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS</p>	<p>ALKOTÁS</p> <p>Felismerhető figurákkal kifejező kép készítése. Pregnáns jegyeket mutató emberábrázolás. Élménykifejezés a plasztika eszközrendszerével. Karakterábrázolás néhány jellemzőjének alkalmazása. Látványszerű alkotás modell után.</p> <p>BEFOGADÁS</p> <p>Műalkotások megfigyelése – tér- és tájábrázolás.</p>	<p>Előzetes tudás: Felismerhető kép készítése. Emberalak szoborszerű megjelenítése. Műalkotásokhoz érzelmek asszociációja. Emlékezetből egyszerű rajz készítése.</p> <p>Kulcsfogalmak/ fogalmak: Szelíd táj, zord táj, figyelemirányítás, hangsúlyozás, térbeliség, mozgásvázlat.</p>

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

	<ul style="list-style-type: none"> • Illusztrációk Kép versekhez, meséhez (pl. A három kívánság). Mese szereplőinek megmintázása. 	<p>Műalkotások megfigyelése képtárban, múzeumban és reprodukciókon.</p> <p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS Irodalmi élmény kifejezése a vizualitás eszközszerével. Mese szereplőinek megmintázása agyagból – dombormű készítése. Versekhez táj festése – közös alkotással, nagy felületen.</p>	
Vizuális kommunikáció	<p>ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • A vizuális kommunikáció eszközei és technikái Látványyszerű ábrázolás modell után. Látványyszerű ábrázolás a szerkezet feltüntetésével. <p>BEFOGADÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vizuális jelek – képolvasás, értelmezés Alaprajz, metszet, térképrajz. <p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS Forgásformák. Tárgyak kereszt- és hosszmetsete.</p>	<p>ALKOTÁS Emberalak rajzolása, festése. Természeti formák ábrázolása modell alapján, ceruzarajzzal, festéssel (falevél, gesztenye, gyümölcsök, virágok). Forgásforma rajza – szerkezet jelölésével (pl. átlátszó henger). Tárgyak két nézetének megrajzolása – segítséggel. Természeti formák ábrázolása háttérrel, környezettel – különféle technikákkal: ceruza, diópác, filctoll, vizes alapú és vízfesték, tempera. Tusrajz virágcsendeletről.</p> <p>BEFOGADÁS Formák adott szempontú megfigyelése. Bonyolultabb formák metsetének megfigyelése (pl. mákgubó, paprika). „Előtt, mögött takarás” vizuális megfigyelése. Térképrajz értelmezése. Építészeti terek (ház, templom) alaprajzának tanulmányozása, kísérlet az értelmezésre.</p>	<p>Előzetes tudás: Tudatos színkeverés temperával, vízfestéssel. Formák ábrázolása (megközelítő hasonlósággal). Vázlatszerű ábra készítése. Egyszerű alaprajz értelmezése.</p> <p>Kulcsfogalmak/ fogalmak: Csendélet, valóság, ellipszis, szerkezeti rajz, egész, forma, részlet, szerkezet, forgásforma, kör, takarás, keresztmetset, hosszmetset, felülnézet, oldalnézet, oszlop, boltozat, főhajó, mellékhajó.</p>

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

		<p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS Forgásformák megfigyelése és reprodukciója. Forgás- és szögletes formák megfigyelése, vázolása. Tárgyak kereszt-és hosszmetézetének megfigyelése, vázolása. Térkép alapján útvonal elképzése.</p>	
<p>Tárgy- és környezetkultúra</p>	<p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • MUNKAVÁZLAT: A tárgy funkciójának meghatározása. Ismert anyagalakítási módok. Anyag és technika megválasztása. Kivitelezés. Díszítés. <p>ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • TÁRGYAK ÉRTELMEZÉSE ÉS KÉSZÍTÉSE 	<p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS Precíz alkotó folyamat végig vitele. A tárgy kipróbálása a gyakorlatban.</p> <p>BEFOGADÁS Szerkezet és anyag összefüggéseinek felismerése. A funkció irányító szerepének felismerése a tárgyalkotásban.</p> <p>ALKOTÁS</p>	<p>Előzetes tudás: A közvetlen környezet tárgyainak funkció szerinti csoportosítása. Képolvasás – művészeti alkotások megfigyelése, elemzése. Kulcsfogalmak/ fogalmak: Funkció, anyagalakítási mód, technika, kivitelezés, funkció, kézművesség</p>

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

	Kerámiatárgy, ruházati kiegészítők textilből. Fonás, szövés. Használati, szórakozást szolgáló és dísz tárgyak.	Tárgyak készítése funkció, forma, anyag, szépség szempontjainak tudatos figyelembevételével. Tárgyak gyűjtése, azokról leírás készítése. Használati, szórakozást szolgáló és dísz tárgyak csoportosítása funkció, forma, anyag, szépség szempontjából.	
--	--	--	--

TOVÁBB HALADÁS FELTÉTELEI:

A tanuló képes

- egyenletes foltot satírozással létrehozni,
- művészi alkotásokon tónushatásokat észrevenni,
- ismeretek szerzésére tapasztalati úton a mértani testekről,
- felismerhető képet készíteni,
- emberalak szoborszerű megjelenítésére,
- műalkotásokhoz érzelmeket asszociálni,
- emlékezetből egyszerű rajzot készíteni,
- tudatos színkeverésre temperával, vízfestékkel,
- formát ábrázolni (megközelítő hasonlósággal),
- vázlatszerű ábrát készíteni,
- egyszerű alaprajzot értelmezni,
- funkció szerint csoportosítani közvetlen környezete tárgyait,
- képek alapján tárgyról rövid (szóbeli) jellemzést adni,
- törekedni munkája igényes kivitelezésére,
- tárgyat készíteni az általa választott technikával.

ÉRTÉKELÉS: 1-5 SKÁLÁN TÖRTÉNŐ OSZTÁLYOZÁS.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

7. évfolyam

CÉL:

- Biztos tájékozódási képesség kialakítása a vizuális élmények világában a művészeti alkotások mélyebb átélésének motivációja, a tárgyi környezet esztétikuma iránti igény és tevékenység fenntartása segítségével.

FEJLESZTÉSI CÉLOK:

- Tematikus képalakításokkal az alkotó képzelet képszerű, illusztratív foglalkoztatása, a valóság utáni egyszerűsített természet utáni ábrázolása.
- Törekedjen kifejezni kritikai észrevételeit a társadalmi kommunikáció normáit betartva, igyekezzen kooperatív módon alkotni.
- Tájékozódási képesség kialakítása a vizuális élmények világában, a tárgyi környezet esztétikuma iránti igény és tevékenység.
- A kulcskompetenciák fejlesztése több területen.
- Vizuális és kommunikációs készségek fejlesztése az alkotó és befogadó tevékenységben.

FEJLESZTÉSI FELADATOK:

- Alkotó munkával és az elemzésekben feltárt esztétikai minőségek által nyújtott élményekkel formálni az életkori szintnek megfelelően az ízlést, az esztétikai és erkölcsi ítélőképességet, ezzel elősegítve a következetes, elmélyült munkavégzést, a munka megszervezését, az önismeret és önértékelés képességének fejlesztését.
- Művészeti elemzések során gyakorolja a kommunikáció társas formáit.
- Képi komponálás elméleti és gyakorlati elemeinek elsajátítása.
- A média ábrázolási eszközeinek elemi ismerete, annak kritikus szemlélete.

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK:

- Próbálkozzon több tárgy térbeli helyzetének kifejezésére.
- Szerezzen tapasztalatokat a mértani formák legfontosabb tulajdonságairól, és igyekezzen azokat felhasználni térelemzéshez, térképéshez.
- Ismerje a fény-árnyék képalakító szerepét.
- Készség szintjén használja 6-os színskört.
- Törekedjen kifejezni élményvilágát, érzelmeit, benyomásait a megismert képi ábrázolásmódok alkalmazásával.
- Érjen el minél nagyobb valóság-hűséget az emberi alak ábrázolásában.
- Törekedjen önálló alkotásoknál az egyensúly elrendezésre.
- Ismerje a XIX. sz. kimagasló magyar művészeit (Munkácsy, Szinyei, Székely) és néhány alkotásukat.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- Ismerkedjen lakóhelye népi hagyományaival
- A mozgóképes közlésmód elemi értelmezése.

Témakör	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök
zuális nyelv és technikák	<p>BEFOGADÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • A művészi kifejezés eszközei <p>Színek, tónusok. Sík- és térformák. Képi komponálás eszközei: fény, torzítás. Fények – Rembrandt alkotásai; Ferenczy Károly: Október; Egry József: _Napfelkelte Torzítások – Otto Dix és Kollwitz művei; Munch: A sikoly. Szimmetria és aszimmetria – Paál László, Munkácsy Mihály, Vasarely Viktor, Barcsay Jenő művei.</p> <p>BEFOGADÁS – ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Térhatások, téri elemek <p>Görbe felületek és forgásformák.</p> <p>ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mozgás- és térábrázolás elemei <p>Képalkotás mozdulatábrázolással – tetszőleges technikával. Vizuális ritmus. Makett.</p>	<p>BEFOGADÁS</p> <p>Vizuális minőségek alapvető differenciálása, felismerése: szín, tónus, műalkotásokon megfigyelésük. Szabályos és szabálytalan mértani formák tudatosítása. Csoportosítások: sík- és térformák. Képi komponálás eszközeinek észrevétele: figyelemvezetés, hangsúlyozás fénnel és torzítással. Szimmetria és aszimmetria észrevétele, megkülönböztetése A mozdulat mint kompozíciós eszköz megfigyelése.</p> <p>BEFOGADÁS – ALKOTÁS</p> <p>Görbe felületek és forgásformák megfigyelése, reprodukciója.</p> <p>ALKOTÁS</p> <p>Képalkotás mozdulatábrázolással – tetszőleges technikával. Formaredukció alkalmazása. Grafikai technikák alkalmazásának képessége. Térrendezés szín- és formaritmussal. Szénrajz készítése – fényhatás érzékeltetésével. Makett készítése: játszótér, utcarészlet, parasztház, stb.</p>	<p>Előzetes tudás: Foltképzés különféle technikákkal. Művészi alkotásokon tónushatások észlelése és értelmezése. Tapasztalati úton szerzett ismeretek mértani testekről.</p> <p>Kulcsfogalmak/ fogalmak: Mértani forma, kocka, henger, hasáb, gúla, kúp, tengely, parasztház, modell, makett, torzítás, szimmetria, aszimmetria.</p>

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>Kifejezés, képzőművészet</p>	<p>ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Illusztráció <p>Művészeti élmények megjelenítése. Jelenet ábrázolása.</p> <p>BEFOGADÁS – ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vizuális reflexiók zenei tartalmakra <p>Zenei élmény vizuális kifejezése. Haydn: Évszakok; Vivaldi: Évszakok; Smetana: Moldva; Chopin: G-moll mazurka. Beethoven: VI. Pastorale szimfónia; Mozart: G-moll szimfónia; Kis éji zene.</p> <p>BEFOGADÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Érzelmek megjelenítése a képzőművészetben <p>Művészeti alkotások megfigyelése az érzelmek kifejezése szempontjából – Picasso: Artista család majommal; Anyaság; Vasaló nő; Daumier: Mosónő.</p>	<p>ALKOTÁS</p> <p>Művészeti élmények megjelenítése a tanult vizuális eszközökkel, pl. Toldi ábrázolása festményen vagy bábfigurával. Jelenet ábrázolása grafikai eszközökkel, pl. Nyilas Misivel kapcsolatban. Személyes élmények vizuális megjelenítése.</p> <p>BEFOGADÁS - ALKOTÁS</p> <p>Színviszonyok megfigyelése és befogadása. Táj festése zenére – szabad önkifejezés. Zene hatására vonal- és formakompozíció létrehozása (kréta, tus, tempera, vizes alapú festés, kevert technikák).</p> <p>BEFOGADÁS</p> <p>A vizuális közlés köznapi és művészi megnyilvánulásainak megkülönböztetése konkrét példákon. Legjelentősebb stílusok, művészeti alkotások felismerése / ismerete.</p>	<p>Előzetes tudás: Felismerhető kép készítése. Emberalak szoborszerű megjelenítése. Műalkotásokhoz érzelmek asszociációja. Emlékezetből egyszerű rajz készítése.</p> <p>Kulcsfogalmak/ fogalmak: Karakter, jellem, testfelépítés, vézna, szerény, becsületes, artista, zenemű, képzőművészeti alkotás, hangszeres zene, szimfónia.</p>
--	--	--	--

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>Vizuális kommunikáció</p>	<p>BEFOGADÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jelképek <p>Magyar nemzeti relikviák – Szent Korona, jogar, címer, magyar zászló.</p> <p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS</p> <p>Grafikus vázlatok; fényképezés.</p> <p>ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kísérlet a látvány ábrázolására <p>Tárgyábrázolások környezeti háttérrel. Egyszerű emberábrázolás. Mozgásvázlatok.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Álló- és mozgóképi szimbólumok <p>Reklámok folyóiratokban és televízióban. Logók. Plakátok.</p>	<p>BEFOGADÁS</p> <p>Magyar nemzeti relikviák tanulmányozása, beszélgetés a történetiségükről. Képkalkotási lehetőségek ismerete.</p> <p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS</p> <p>Magyar nemzeti relikviák érzelmi hatására grafikus vázlatok készítése; fényképezés.</p> <p>ALKOTÁS</p> <p>Vizuális kommunikációt szolgáló emblémák, logók, magyarázó ábrák alkotása. Különös formájú tárgyak látványszerű ábrázolása (ásványok, cseppkövek, termések). Forgás- és szögletes formák ábrázolása, önárnyék és vetett árnyékhatásokkal. Nézetábrázolás képsík-rendszerben. Emberalak látványszerű ábrázolása modell után. Mozgásvázlatok készítése. Vizuális közlések, szöveg és kép együttes hatásának tanulmányozása. Reklámok tanulmányozása, elemzése – realitások és marketingfogás különbségének érzékelése konkrét példákon. Logók tervezése szabadon választott technikával. Plakáttervezés.</p>	<p>Előzetes tudás: Tudatos színkeverés temperával, vízfestékekkel. Formák ábrázolása (megközelítő hasonlósággal). Vázlatszerű ábra készítése. Egyszerű alaprajz értelmezése.</p> <p>Kulcsfogalmak/ fogalmak: Vetett árnyék, önárnyék, előlnézet, felülnézet, oldalnézet, arány, ásvány, kőzet, cseppkő, cseppkőbarlang, reklám.</p>
<p>Tárgy- és környezetkultúra</p>	<p>ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szabadon választott technikával használati és dísz tárgyak alkotása <p>Tárgytervezés és kivitelezés:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kerámia – szövés – ékszerkészítés – nemezelés – építészeti terek modellezése 	<p>ALKOTÁS</p> <p>A tárgyakotó folyamat gyakorlása, a tanult ismeretek elmélyítése a gyakorlatban: Kerámia – edények készítése és igényes díszítése pecsételővel, írókával. Szövés – szádfán, kereten, szövőszéken. Ékszerkészítés – fagyöngy, kerámiagyöngy, üvegyöngy és bőr kombinációival. Nemezelés – labda, terítő, tarsoly készítése. Egyszerű tárgyak áttervezése és kivitelezése.</p>	<p>Előzetes tudás: A közvetlen környezet tárgyainak funkció szerinti csoportosítása. Képolvasás – művészeti alkotások megfigyelése, elemzése.</p> <p>Kulcsfogalmak/ fogalmak: Lakóhely, emberi szükséglet, célszerűség, hasznosság, kényelem, védelem, homlokzat, nyílászáró, puritán, luxus, társasház, panelház, felhőkarcoló, kunyhó, családi ház, irodaház,</p>

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

	<ul style="list-style-type: none"> Alkotás képzeleti-érzelmi inspirációval <p>Egy vágyott tárgyról rajz készítése.</p> <p>BEFOGADÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> A lakókörnyezet esztétikuma régen és ma <p>Épületek elemzése funkció és forma szempontjából. Történeti korok és modern társadalmak tárgyi környezetének tanulmányozása.</p> <p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> Zenei élmények vizuális megjelenítése <p>Nép- és/vagy műzenei alkotásra vizuális reflexió.</p>	<p>Egyszerű téráttervezések.</p> <p>BEFOGADÁS</p> <p>Építészeti jellemzők – funkció és forma összefüggéseinek felismerése konkrét példákon. Környezettudatosság lehetőségeinek ismerete és saját élettérbeli lehetőségek szerinti alkalmazása. Funkció irányító szerepének felismerése konkrét példákon. Szentendrei Skanzen megtekintése – verbális és vizuális reflexiók. Szép tárgyak megtekintése – Iparművészeti Múzeum meglátogatása. (Vagy egyéb, a témához kapcsolódó múzeumlátogatás a helyi lehetőségek függvényében.) Tájékozódás a lakóhely néprajzi környezetében. Településtípusok jellemzőinek felfedezése –falu, város.</p> <p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS</p> <p>Nép- és/vagy műzene hallgatása, élmények kifejezése temperafestéssel, tusrajzzal.</p>	<p>színház, templom, parlament, település, park, tér, főút, mellékutca, autópálya, felüljáró, aluljáró, népművészet, iparművészet.</p>
<p>Mozgóképkultúra és médiaismeret</p>	<ul style="list-style-type: none"> Elemi elméleti ismeretek a média világról <p>A mozgóképek alaptulajdonságai: ábrázolás és reprodukció. Mozgóképi szövegek értelmezése, elemi szintű feldolgozása: adathordozók, megjelenés helye, a valóságábrázoláshoz való viszony, műfaj.</p> <ul style="list-style-type: none"> A média társadalmi szerepe <p>Közlésmód, hatás, informálás és dokumentálás, szórakoztatás, szolgáltatás, illetve az üzleti-gazdasági funkció. Reklám.</p>	<p>Mozgóképi szövegek értelmezése, elemi szintű feldolgozása: adathordozók, megjelenés helye, a valóságábrázoláshoz való viszony, műfaj szerint. Művek, műsorok, illetve azok részleteinek csoportos vagy kiscsoportos megtekintése – megbeszélése, elemzése. Az ábrázolás eszközeinek tanulmányozása konkrét példákon. Projektyszerű médiafigyelés és produktum készítése. Az internet kipróbálása/használatának gyakorlása: pl. gyermekek számára készült oldalak látogatása, képnézegetés/válogatás,</p>	<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak: Reklám, befolyásolás, tudatosság, adatvédelem, művészfilm, dokumentumfilm, tömegkommunikáció, média, médium, reprodukció</p>

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

	<p>Hírműsor.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nyomtatott médium: Újság, képregény, fotóregény. • Az internet<ul style="list-style-type: none"> – tanulás, – kinyílt a világ, – információk, – játék, – kommunikáció, – veszélyek. • Műsorelemzés – elemi szinten, saját élmények alapján	<p>információkeresés, ismerkedés a kommunikáció különböző formáival. Az internethasználat veszélyeinek belátása.</p>	
--	--	--	--

TOVÁBB HALADÁS FELTÉTELEI:

A tanuló képes

- műalkotások kompozíciós elemeinek célzott megfigyelésére,
- ritmikus, szimmetrikus képet komponálni,
- egyszerű makettet készíteni,
- két híres magyar képzőművészt megnevezni,
- vizuális és verbális kommunikáció megfeleltetésére,
- egyszerű, élmény utáni alkotás létrehozására választott technikával,
- szabad képalkotó önkifejezésre, érzelemvilága harmonizálása érdekében,
- műélmény vizuális kifejezésére,
- egyszerű formák látványszerű ábrázolására,
- egyszerű plakátok tervezésére és kivitelezésére,
- egyszerű használati és dísz tárgy tervezésére és megalkotására,
- közvetlen környezet esztétikumának, rendjének fenntartására,
- értékítéletet hozni természeti és mesterséges környezetének esztétikájára vonatkozóan,
- a mozgóképes közlésmód elemi értelmezésére,
- különbségtételre a dokumentum és a játékfilm között,
- kritikával szemlélni a reklámokat,

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- a személyiségépítő műsorválasztásra,
- internetes viszonylatban ügyelni saját biztonságára, személyes adatai védelmére.

ÉRTÉKELÉS: 1-5 SKÁLÁN TÖRTÉNŐ OSZTÁLYOZÁS.

8. évfolyam

FEJLESZTÉSI CÉLOK:

- Önálló problémamegoldásra való törekvés az alkotó tevékenységben. A vizuális nyelv eszközeinek használata az ábrázolás folyamatában.
- Törekedjen kritikai észrevételeket beépíteni kreatív alkotó munkájába azáltal, hogy gyakorolja a kommunikáció és kooperáció formáit
- Vizuális kommunikáció átfordítása verbális kommunikációra.
- A mozgóképi szövegértés képességének fejlesztése, a tudatos „médiafogyasztói” attitűd kialakítása

FEJLESZTÉSI FELADATOK:

- A megismert alkotói módszereket, eljárásokat, technikákat és anyagokat a lehetőségekhez mérten minél változatosabban és önállóbban használják fel ön kifejező tevékenységük során.
- Váljon igényükké a vizuális szépségek élvezete, és törekedjenek saját környezetük ízléses, esztétikus alakítására
- Környezettudatoságra nevelés.
- Kommunikációs és együttműködési készség támogatása
- A megfigyelés, a tájékozódás, a rendszerezés képességének fejlesztése
- Nyitottság az információk iránt, személyes adatok védelme, médiaszövegek értelmezése
- Lényegkiemelés, műelemző gondolkodás fejlesztése

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK:

- Tudja használni a vizuális nyelv alapelemeit ábrázolásaiban, ismerje fel azokat különböző alkotásokban.
- Törekedjen képes élményeiről a különféle tanult technikák és kompozíciós eszközök felhasználásával többalakos, egyensúlyos képet alkotni.
- Legyen nyitott az esztétikai közlést és befogadást illetően.
- Törekedjen alkalmazni az ábrázolási konvenciókat.
- Tudjon értékítéleteket hozni természeti és mesterséges környezetének esztétikájára vonatkozóan.
- Ismerkedjen a XX. sz. tárgy- és szokáskultúrájával
- Törekedjen saját használatú tárgyat tervezni önállóan választott technikával.
- Szerezzen tapasztalatot a környezet alakításában.
- Válgják egyre nyitottabbá a környezetében lévő művészetre, a művészetet.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- Ismerje lakóhelye néhány életmód-, tárgy- és szokáskultúráját.
- A kommunikációs és az együttműködési készség erősödjön.
- A megfigyelés, a tájékozódás, a rendszerezés képességeinek fejlesztése.

A tanuló képes

- műalkotások kompozíciós elemeinek célzott megfigyelésére,
- ritmikus, szimmetrikus képet komponálni,
- egyszerű makettet készíteni,
- két híres magyar képzőművészt megnevezni,
- vizuális és verbális kommunikáció megfeleltetésére,
- egyszerű, élmény utáni alkotás létrehozására választott technikával,
- szabad képalkotó önkifejezésre, érzelemvilága harmonizálása érdekében,
- műélmény vizuális kifejezésére,
- egyszerű formák látványszerű ábrázolására,
- egyszerű plakátok tervezésére és kivitelezésére,
- egyszerű használati és dísz tárgy tervezésére és megalkotására,
- közvetlen környezet esztétikumának, rendjének fenntartására,
- értékítéletet hozni természeti és mesterséges környezetének esztétikájára vonatkozóan,
- a mozgóképes közlésmód elemi értelmezésére,
- különbségtételre a dokumentum és a játékfilm között,
- kritikával szemlélni a reklámokat,
- a személyiségépítő műsorválasztásra,
- internetes viszonylatban ügyelni saját biztonságára, személyes adatai védelmére.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

Témakör	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök:
Vizuális nyelv és technikák	<p>BEFOGADÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> A művészi kifejezés eszközei <p>Színek, tónusok. Sík- és térformák. Képi komponálás eszközei: fény, torzítás. Fények – Rembrandt alkotásai; Ferenczy Károly: Október; Egry József: _Napfelkelte Torzítások – Otto Dix és Kollwitz művei; Munch: A sikoly. Szimmetria és aszimmetria – Paál László, Munkácsy Mihály, Vasarely Viktor, Barcsay Jenő művei.</p> <p>BEFOGADÁS – ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> Térhatások, téri elemek <p>Görbe felületek és forgásformák.</p> <p>ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> Mozgás- és térábrázolás elemei <p>Képalkotás mozdulatábrázolással – tetszőleges technikával. Vizuális ritmus. Makett.</p>	<p>BEFOGADÁS</p> <p>Vizuális minőségek alapvető differenciálása, felismerése: szín, tónus, műalkotásokon megfigyelésük. Szabályos és szabálytalan mértani formák tudatosítása. Csoportosítások: sík- és térformák. Képi komponálás eszközeinek észrevétele: figyelemvezetés, hangsúlyozás fénnel és torzítással. Szimmetria és aszimmetria észrevétele, megkülönböztetése A mozdulat mint kompozíciós eszköz megfigyelése.</p> <p>BEFOGADÁS – ALKOTÁS</p> <p>Görbe felületek és forgásformák megfigyelése, reprodukciója.</p> <p>ALKOTÁS</p> <p>Képalkotás mozdulatábrázolással – tetszőleges technikával. Formaredukció alkalmazása. Grafikai technikák alkalmazásának képessége. Térrendezés szín- és formaritmussal. Szénrajz készítése – fényhatás érzékeltetésével. Makett készítése: játszótér, utcarészlet, parasztház, stb.</p>	<p>Előzetes tudás: Foltképzés különféle technikákkal. Művészi alkotásokon tónushatások észlelése és értelmezése. Tapasztalati úton szerzett ismeretek mértani testekről.</p> <p>Kulcsfogalmak/ fogalmak: Mértani forma, kocka, henger, hasáb, gúla, kúp, tengely, parasztház, modell, makett, torzítás, szimmetria, aszimmetria.</p>

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>Kifejezés, képzőművészet</p>	<p>ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Illusztráció <p>Művészeti élmények megjelenítése. Jelenet ábrázolása.</p> <p>BEFOGADÁS – ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vizuális reflexiók zenei tartalmakra <p>Zenei élmény vizuális kifejezése. Haydn: Évszakok; Vivaldi: Évszakok; Smetana: Moldva; Chopin: G-moll mazurka. Beethoven: VI. Pastorale szimfónia; Mozart: G-moll szimfónia; Kis éji zene.</p> <p>BEFOGADÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Érzelmek megjelenítése a képzőművészetben <p>Művészeti alkotások megfigyelése az érzelmek kifejezése szempontjából – Picasso: Artista család majommal; Anyaság; Vasaló nő; Daumier: Mosónő.</p>	<p>ALKOTÁS</p> <p>Művészeti élmények megjelenítése a tanult vizuális eszközökkel, pl. Toldi ábrázolása festményen vagy bábfigurával. Jelenet ábrázolása grafikai eszközökkel, pl. Nyilas Misivel kapcsolatban. Személyes élmények vizuális megjelenítése.</p> <p>BEFOGADÁS - ALKOTÁS</p> <p>Színviszonyok megfigyelése és befogadása. Táj festése zenére – szabad önkifejezés. Zene hatására vonal- és formakompozíció létrehozása (kréta, tus, tempera, vizes alapú festés, kevert technikák).</p> <p>BEFOGADÁS</p> <p>A vizuális közlés köznapi és művészi megnyilvánulásainak megkülönböztetése konkrét példákon. Legjelentősebb stílusok, művészeti alkotások felismerése / ismerete.</p>	<p>Előzetes tudás: Felismerhető kép készítése. Emberalak szoborszerű megjelenítése. Műalkotásokhoz érzelmek asszociációja. Emlékezetből egyszerű rajz készítése.</p> <p>Kulcsfogalmak/ fogalmak: Karakter, jellem, testfelépítés, vézna, szerény, becsületes, artista, zenemű, képzőművészeti alkotás, hangszeres zene, szimfónia.</p>
--	--	--	--

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>Vizuális kommunikáció</p>	<p>BEFOGADÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jelképek <p>Magyar nemzeti relikviák – Szent Korona, jogar, címer, magyar zászló.</p> <p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS</p> <p>Grafikus vázlatok; fényképezés.</p> <p>ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kísérlet a látvány ábrázolására <p>Tárgyábrázolások környezeti háttérrel. Egyszerű emberábrázolás. Mozgásvázlatok.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Álló- és mozgóképi szimbólumok <p>Reklámok folyóiratokban és televízióban. Logók. Plakátok.</p>	<p>BEFOGADÁS</p> <p>Magyar nemzeti relikviák tanulmányozása, beszélgetés a történetiségükről. Képkalkotási lehetőségek ismerete.</p> <p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS</p> <p>Magyar nemzeti relikviák érzelmi hatására grafikus vázlatok készítése; fényképezés.</p> <p>ALKOTÁS</p> <p>Vizuális kommunikációt szolgáló emblémák, logók, magyarázó ábrák alkotása. Különös formájú tárgyak látványszerű ábrázolása (ásványok, cseppkövek, termések). Forgás- és szögletes formák ábrázolása, önárnyék és vetett árnyékhatásokkal. Nézetábrázolás képsík-rendszerben. Emberalak látványszerű ábrázolása modell után. Mozgásvázlatok készítése. Vizuális közlések, szöveg és kép együttes hatásának tanulmányozása. Reklámok tanulmányozása, elemzése – realitások és marketingfogás különbségének érzékelése konkrét példákon. Logók tervezése szabadon választott technikával. Plakáttervezés.</p>	<p>Előzetes tudás: Tudatos színkeverés temperával, vízfestékekkel. Formák ábrázolása (megközelítő hasonlósággal). Vázlatszerű ábra készítése. Egyszerű alaprajz értelmezése.</p> <p>Kulcsfogalmak/ fogalmak: Vetett árnyék, önárnyék, előlnézet, felülnézet, oldalnézet, arány, ásvány, kőzet, cseppkő, cseppkőbarlang, reklám.</p>
<p>Tárgy- és környezetkultúra</p>	<p>ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szabadon választott technikával használati és dísz tárgyak alkotása <p>Tárgytervezés és kivitelezés:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kerámia – szövés – ékszerkészítés – nemezelés – építészeti terek modellezése 	<p>ALKOTÁS</p> <p>A tárgyalakotó folyamat gyakorlása, a tanult ismeretek elmélyítése a gyakorlatban: Kerámia – edények készítése és igényes díszítése pecsételővel, írókával. Szövés – szádfán, kereten, szövőszéken. Ékszerkészítés – fagyöngy, kerámiagyöngy, üvegyöngy és bőr kombinációival. Nemezelés – labda, terítő, tarsoly készítése. Egyszerű tárgyak áttervezése és kivitelezése.</p>	<p>Előzetes tudás: A közvetlen környezet tárgyainak funkció szerinti csoportosítása. Képolvasás – művészeti alkotások megfigyelése, elemzése.</p> <p>Kulcsfogalmak/ fogalmak: Lakóhely, emberi szükséglet, célszerűség, hasznosság, kényelem, védelem, homlokzat, nyílászáró, puritán, luxus, társasház, panelház, felhőkarcoló, kunyhó, családi ház, irodaház,</p>

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

	<ul style="list-style-type: none"> Alkotás képzeleti-érzelmi inspirációval Egy vágyott tárgyról rajz készítése. <p>BEFOGADÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> A lakókörnyezet esztétikuma régen és ma Épületek elemzése funkció és forma szempontjából. Történeti korok és modern társadalmak tárgyi környezetének tanulmányozása. <p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> Zenei élmények vizuális megjelenítése Nép- és/vagy műzenei alkotásra vizuális reflexió. 	<p>Egyszerű téráttervezések.</p> <p>BEFOGADÁS Építészeti jellemzők – funkció és forma összefüggéseinek felismerése konkrét példákon. Környezettudatosság lehetőségeinek ismerete és saját élettérbeli lehetőségek szerinti alkalmazása. Funkció irányító szerepének felismerése konkrét példákon. Szentendrei Skanzen megtekintése – verbális és vizuális reflexiók. Szép tárgyak megtekintése – Iparművészeti Múzeum meglátogatása. (Vagy egyéb, a témához kapcsolódó múzeumlátogatás a helyi lehetőségek függvényében.) Tájékozódás a lakóhely néprajzi környezetében. Településtípusok jellemzőinek felfedezése –falú, város.</p> <p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS Nép- és/vagy műzene hallgatása, élmények kifejezése temperafestéssel, tusrajzzal.</p>	<p>színház, templom, parlament, település, park, tér, főút, mellékutca, autópálya, felüljáró, aluljáró, népművészet, iparművészet.</p>
<p>Mozgóképkultúra és médiaismeret</p>	<ul style="list-style-type: none"> Elemi elméleti ismeretek a média világról A mozgóképek alaptulajdonságai: ábrázolás és reprodukció. Mozgóképi szövegek értelmezése, elemi szintű feldolgozása: adathordozók, megjelenés helye, a valóságábrázoláshoz való viszony, műfaj. A média társadalmi szerepe Közlésmód, hatás, informálás és dokumentálás, szórakoztatás, szolgáltatás, illetve az üzleti-gazdasági funkció. Reklám. 	<p>Mozgóképi szövegek értelmezése, elemi szintű feldolgozása: adathordozók, megjelenés helye, a valóságábrázoláshoz való viszony, műfaj szerint. Művek, műsorok, illetve azok részleteinek csoportos vagy kiscsoportos megtekintése – megbeszélése, elemzése. Az ábrázolás eszközeinek tanulmányozása konkrét példákon. Projektyszerű médiafigyelés és produktum készítése. Az internet kipróbálása/használatának gyakorlása: pl. gyermekek számára készült oldalak látogatása, képnézegetés/válogatás,</p>	<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak: Reklám, befolyásolás, tudatosság, adatvédelem, művészfilm, dokumentumfilm, tömegkommunikáció, média, médium, reprodukció</p>

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

	<p>Hírműsor.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nyomtatott médium: Újság, képregény, fotóregény. • Az internet <ul style="list-style-type: none"> – tanulás, – kinyílt a világ, – információk, – játék, – kommunikáció, – veszélyek. • Műsorelemzés – elemi szinten, saját élmények alapján 	<p>információkeresés, ismerkedés a kommunikáció különböző formáival. Az internethasználat veszélyeinek belátása.</p>	
--	---	--	--

TOVÁBB HALADÁS FELTÉTELEI:

A tanuló képes

- műalkotások kompozíciós elemeinek célzott megfigyelésére,
- ritmikus, szimmetrikus képet komponálni,
- egyszerű makettet készíteni,
- két híres magyar képzőművészt megnevezni,
- vizuális és verbális kommunikáció megfeleltetésére,
- egyszerű, élmény utáni alkotás létrehozására választott technikával,
- szabad képalkotó önkifejezésre, érzelemvilága harmonizálása érdekében,
- műélmény vizuális kifejezésére,
- egyszerű formák látványszerű ábrázolására,
- egyszerű plakátok tervezésére és kivitelezésére,
- egyszerű használati és dísz tárgy tervezésére és megalkotására,
- közvetlen környezet esztétikumának, rendjének fenntartására,
- értékítéletet hozni természeti és mesterséges környezetének esztétikájára vonatkozóan,
- a mozgóképes közlésmód elemi értelmezésére,
- különbségtételre a dokumentum és a játékfilm között,
- kritikával szemlélni a reklámokat,
- a személyiségépítő műsorválasztásra,

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- internetes viszonylatban ügyelni saját biztonságára, személyes adatai védelmére.

ÉRTÉKELÉS: 1-5 SKÁLÁN TÖRTÉNŐ OSZTÁLYOZÁS.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes